

SAŽETAK ODLUKE

UDRUGA AKADEMIKA PROTIV ISLANDA
OD DANA 15. SVIBNJA 2018. GODINE
ZAHTJEV BR. 2451/16

Ograničenje prava na štrajk sindikatima i prisilna arbitraža bili su legitimni i nužni u demokratskom društvu

ČINJENICE

Podnositelj zahtjeva, Udruga akademika (*Bandalag háskólamanna*), je udruga sindikata na Islandu, koja uključuje mnoge zaposlenike zdravstvenog sektora. U prosincu 2014. godine započelo je kolektivno pregovaranje pojedinih sindikata s Islandom, pri čemu su sindikati ovlastili podnositelja da ih zastupa u navedenim pregovorima. Nakon neuspješnih pregovora s državom o novom kolektivnom ugovoru, u ožujku 2015. godine 17 od 18 sindikata glasalo je za štrajk koji je započeo u travnju 2015. i trajao je između 11 i 67 dana. Islandski parlament je u lipnju 2015. donio Zakon kojim je sindikatima zabranjen daljnji štrajk i prekid rada, kao i sve druge mjere usmjerene na prisilno rješavanje radnog spora koje bi bile u suprotnosti s navedenim Zakonom. Zakonom je također propisano da će odluku o uvjetima zapošljavanja i određivanju plaća donijeti arbitražni sud ako stranke ne potpišu kolektivni ugovor do 1. srpnja 2015. U kolovozu 2015. arbitražni sud, imenovan od strane Vrhovnog suda, produžio je postojeći kolektivni ugovor, s određenim izmjenama i dopunama, na dvije godine. Podnositelj zahtjeva bezuspješno je osporio Zakon pred domaćim sudovima.

PRIGOVORI

Pozivajući se na članak 11. Konvencije, podnositelj je prigovorio da je Island donošenjem spornog Zakona marginalizirao prava sindikata da štite interese svojih članova, te im je neopravdano i nerazmjerno ograničio pravo na slobodu udruživanja. Također je prigovorio da je Vlada ograničila prava i slobode i onih sindikata koji u to vrijeme nisu bili uključeni u štrajk. Na kraju je istaknuo da islandski Vrhovni sud nije ispitivao slučaj sukladno sudskoj praksi Suda.

ODLUKA SUDA

Sud je najprije utvrdio da ograničenje štrajka i nametanje prisilne arbitraže predstavljaju miješanje u pravo na slobodu udruživanja. Navedena ograničenja bila su propisana zakonom, a s obzirom na učinak štrajka na prava pacijenata, proizlazi da su slijedila legitiman cilj zaštite javne sigurnosti i prava drugih. Naime, većina članova Udruge bili su zaposlenici zdravstvenog sektora, stoga je bilo neophodno postaviti određena ograničenja kako ne bi došlo do ozbiljne prijetnje pravu na zdravstvenu zaštitu.

Nadalje, Sud je naglasio da bilo kakvo miješanje u pravo na slobodu udruživanja mora biti "nužno u demokratskom društvu". Ocjenjujući nužnost spornih mjera, uzeo je u obzir činjenicu da su sindikati članovi Udruge podnositelja zahtjeva imali mogućnost izvršavati dva bitna

elementa slobode udruživanja, odnosno pravo da sindikat pred poslodavcem zastupa i zagovara interese svojih članova i pravo na sudjelovanje u kolektivnom pregovaranju. Udruga podnositelja zahtjeva započela je pregovore s islandskom državom u ime svojih članova u veljači 2015. Nakon što je spor upućen državnoj službi za mirenje i posredovanje, stranke su imale 24 sastanka kako bi pokušale postići sporazum. Zakon nije ograničio pravo sindikata na kolektivno pregovaranje odmah nakon što je stupio na snagu, nego je strankama ostavljen rok od 15 dana za postizanje sporazuma prije pokretanja postupka predviđenog Zakonom. Sud je također istaknuo da su sindikati bili u mogućnosti poduzeti akciju štrajka u razdoblju između 11 i 67 dana prije nego im je ta mogućnost ograničena Zakonom. Dakle, iako proces kolektivnog pregovaranja i štrajk sindikata nije doveo do ishoda koji su željeli članovi Udruge podnositelja zahtjeva, to ne znači da su njihova prava iz članka 11. Konvencije bila marginalizirana.

Glede činjenice da se sporni Zakon primjenjivao na sve članove Udruge podnositelja zahtjeva, a ne samo na one sindikate koji su bili u štrajku u vrijeme donošenja Zakona, Sud je utvrdio da navedena mjera nije bila nerazmjerna jer su sami članovi Udruge odlučili zajednički pregovarati i poduzeti različite zajedničke mjere kako bi se izvršili daljnji pritisci na državu. U slučaju da se zakonodavstvo odnosilo samo na sindikate koji su već bili u štrajku, to ne bi spriječilo druge sindikate da iskoriste iste mjere u korist svih članova. Dakle, Sud je utvrdio da sporni Zakon u tom smislu nije išao dalje nego je potrebno.

Sud je na kraju utvrdio da su nacionalni sudovi, odnosno Vrhovni sud, odvagnuli predmetne interese primjenom načela utvrđenih u sudskoj praksi Suda. Postupali su u okviru svoje diskrecije ("slobode procjene") i uspostavili pravednu ravnotežu između nametnutih mjera i legitimnog cilja. Sud je stoga zaključio da je zahtjev očigledno neosnovan te ga je jednoglasno proglasio nedopuštenim.

Ovaj sažetak izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sažetak ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te ne obvezuje taj Sud.

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava.